ଏସକେ. ଏଆର. କେ. ଏଆର. ସୋମସୁନ୍ଦରମ ଚେଟ୍ଟିୟାର ଆଣ୍ଡ କୋ., ମଦୁରାଇ

ବନାମ

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ମାଡ୍ରାସ

ଜାନୁଆରୀ 15, 1992

[କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ବି. ପି. ଜୀବନ ରେଡ୍ଡୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922- ଧାରା 24, ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନ ଖଣ୍ଡ(a)- ଆବଶ୍ୟକତା ଅଧୀନରେ - ଚୁକ୍ତି- ନିର୍ମାଣ- ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଚୁକ୍ତି- ସହ-ସମ୍ପର୍କ- ଯେତେବେଳେ ଖଣ୍ଡଟି ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ସୂଚିତ ହୁଏ ।

ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922- ଧାରା 24, ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନ, ଖଣ୍ଡ(a)- କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା କାରବାରଗୁଡ଼ିକ, ଏହା ଅଧୀନରେ ସଂରକ୍ଷିତ କି ।

ଆବେଦନକାରୀ-କରଦାତା, ଏକ ପଞ୍ଜୀକୃତ ସଂସ୍ଥା ଥିଲା । ଏହା କପଡ଼ା ଏବଂ ସୂତା କାରବାର କରୁଥିଲା । ଏହାର କପଡା ବ୍ୟବସାୟ ମୁଖ୍ୟତଃ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ମିଲ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ କପଡ଼ା ଗଦାରେ ଥିଲା ।

ଆୟକର ଅଧିକାରୀ 1960-61 ଏବଂ 1961-62 ର ମୂଲ୍ୟାୟନ ବର୍ଷ ସହ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବା ସମୟରେ କହିଥିଲେ ଯେ, ଏହି ମୂଲ୍ୟାୟନ ଅନୁଯାୟୀ, ଦୁଇଟି ମୂଲ୍ୟାୟନ ବର୍ଷରେ କରଦାତା ସହିଥିବା ଯଥାକ୍ରମେ 2, 04, 746 ଏବଂ 17,000 ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ବ୍ୟବସାୟର ସ୍ୱରୂପରେ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାରରେ ସଂସ୍ଥାପିତ କ୍ଷତି ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ଅନୁମାନମୂଳକ ଲାଭ ଛଡ଼ା ଏହାକୁ ସମନ୍ୱୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ, ଯଦି କୌଣସି ଅନୁମାନମୂଳକ ଲାଭ ଥାଏ, ତା 'ବିରୁଦ୍ଧରେ ସେ ଉକ୍ତ କ୍ଷତିକୁ ସମନ୍ୱୟ କରିବାକୁ ଆଗକୁ ଆଣିଥିଲେ ।

କରଦାତାଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ଆବେଦନ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ, ଯଦିଓ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣରେ ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆବେଦନକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ, କରଦାତା, ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା କାରବାରଗୁଡିକ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 ର ଧାରା 24 ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା 2 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାର ଅଟେ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରି, ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା କାରବାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 24 ର ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ(a) ଅଧୀନରେ ସଂରକ୍ଷିତ ଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କହିଲେ ଯେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା କାରବାର କ୍ଷତିଭୟର ଅବରୋଧ ଚୁକ୍ତିନାମା ପ୍ରକୃତିର ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଅଧୀନରେ ସଂରକ୍ଷିତ ଥିଲା ।

"ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ, କାରବାରର ଫଳସ୍ୱରୂପ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବର୍ଷ 1960-61 ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ 2, 04, 746 ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ଏବଂ 1961-62 ମୂଲ୍ୟାୟନ ବର୍ଷରେ 17,000 ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 ର ଧାରା 24(1) ର ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଦ୍ୱାରା ଅଟକଳ କାରବାର ରୂପେ ବିବେଚନା କରିବାରୁ ରକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା କି, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲା ।"

ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାର ଥିଲା ବୋଲି କରଦାତା ସ୍ୱୀକାର କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ଧାରା 24 ର ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉକ୍ତ ସନ୍ଦର୍ଭକୁ ନାସ୍ତିସୂଚକ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ସପକ୍ଷରେ କହିଥିଲେ ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଧାରା (a) ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇନାହିଁ ।

କରଦାତା-ଆବେଦନକାରୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ।

ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 ର ଧାରା 24 ର ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇଛନ୍ତି କି, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ, ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି, ନ୍ୟାୟାଳୟ,

କହିଲେ: 1.01. ଯେତେବେଳେ ଖଣ୍ଡ (a) ର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି ବିଷୟରେ କୁହେ, ଏହା ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାରର ସଂଜ୍ଞା ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଏକ ଚୁକ୍ତିକୁ ସୂଚିତ କରେ । କିନ୍ତୁ ଖଣ୍ଡ (a) ର ଆହୁରି ଆବଶ୍ୟକତା ଏହିକି ଯେ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ଏକ ଚୁକ୍ତି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ସମୟରେ "ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭବିଷ୍ୟତର ଉତ୍ଥାନପତନ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା କ୍ଷତି ଠାରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଜରୁରୀ ।" ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଖଣ୍ଡ (a) ର ଶେଷ ଭାଗରେ ସୂଚିତ ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ ଚୁକ୍ତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାର ଅର୍ଥ ଏହିକି ଯେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ଏହିପରି ଚୁକ୍ତି ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । "ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସଂଯୋଜିତ ଭାବରେ ରଖାଯାଇଛି ।

1.02. ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ଚୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ସହ-ସମ୍ପର୍କ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଖଣ୍ଡ (a) ର ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ କୁହାଯାଇଥିବା ଚୁକ୍ତିନାମା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାଗରେ କୁହାଯାଇଥିବା ଚୁକ୍ତିନାମାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସହ-ସମ୍ପର୍କ ରହିବା ଉଚିତ । ଯଦି ଦୁଇ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଚୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ସହ-ସମ୍ପର୍କ ନଥାଏ, ତେବେ ଧାରାଟି ଆକୃଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ ।

2. କରଦାତା କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ କ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ । ତା'ପରେ ସେ ସେହି ସମାନ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ କ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ । ତା'ପରେ ସେ ମିଲଗୁଡ଼ିକରୁ କପଡ଼ା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । ଯେତେଦୂର ପ୍ରଥମ ଉଲ୍ଲେଖିତ ପକ୍ଷ ସମ୍ପୃକ୍ତ, ସେ ପାର୍ଥକ୍ୟମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନପୂର୍ବକ ଚୁକ୍ତିକୁ ତୁଟେଇଥିଲେ, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଦେଣନେଣର ଗତିଧାରା ଖଣ୍ଡ (a) କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼େ ନାହିଁ । କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଚୁକ୍ତିନାମାଗୁଡ଼ିକ ଏହି ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ମଧ୍ୟରେ ପଡୁନାହିଁ କିମ୍ବା ସଂରକ୍ଷିତ ହେଉନାହିଁ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1109-10/1976

କର ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 278/1967 ରେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 19.4.1973 ରିଖର ରାୟ ତଥା ଆଦେଶରୁ

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏ. ଟି. ଏମ. ସମ୍ପଥ ।

ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଡଃ ଭି. ଗୌରୀଶଙ୍କର, ପି. ପରମେଶ୍ୱରନ, ଏସ. ରାଜପ୍ପା ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ଏ. ସୁଭାଷିନୀ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ,

ବି. ପି.ଜୀବନ ରେଡ୍ଡି, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି । ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ସପକ୍ଷରେ ପଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଚୟନ କରାଯାଇଛି । ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 ର ଧାରା 66(1) ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତାମତ ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଟି ଥିଲା "ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବର୍ଷ 1960-61 ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ 2, 04, 746 ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ଏବଂ 1961-62 ମୂଲ୍ୟାୟନ ବର୍ଷରେ 17,000 ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ 1922 ର ଧାରା 24(1) ର ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଦ୍ୱାରା ଅଟକଳ କାରବାର ରୂପେ ବିବେଚନା କରିବାରୁ ନିବୃତ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା କି ।

କରଦାତା ଏକ ପଞ୍ଜୀକୃତ ସଂସ୍ଥା ଅଟେ, ଯିଏକି କପଡ଼ା ଏବଂ ସୂତା କାରବାର କରେ । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମଦୁରାଇରେ ରହିଛି ଏବଂ ବିଜୟନଗରମ ଏବଂ କଲିକତାରେ ଏହାର ଶାଖା ରହିଛି । ଏହାର କପଡ଼ା ବ୍ୟବସାୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ମୀନାକ୍ଷୀ ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ଼, ବିରୁଧନଗର ଟେକ୍ସଟାଇଲ ଲିମିଟେଡ଼ ଏବଂ ଲୟାଲ ଟେକ୍ସଟାଇଲ ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ଼ ସମେତ କେତେକ ମିଲଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ଗଦାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଏଠାରେ 1960-61 (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ 12.4.1960 ରେ ଶେଷ) ଏବଂ 1961-62 (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ 12.4.1961 ରେ ଶେଷ) ସମ୍ପୃକ୍ତ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ଅଟନ୍ତି । ଏହି ଦୁଇଟି ଆକଳନ ବର୍ଷ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶରେ, ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, 1960-61 ଏବଂ 1961-62 ର ମୂଲ୍ୟାୟନ ବର୍ଷ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବା

ସମୟରେ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଏହି ମୂଲ୍ୟାୟନ ଅନୁଯାୟୀ, ଦୁଇଟି ମୂଲ୍ୟାୟନ ବର୍ଷରେ କରଦାତା ସହିଥିବା ଯଥାକ୍ରମେ 2, 04, 746 ଏବଂ 17,000 ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ବ୍ୟବସାୟର ସ୍ୱରୂପରେ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାରରେ କ୍ଷତି ସଂସ୍ଥାପନା କରୁଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ଅନୁମାନରୁ ଲାଭ ଛଡ଼ା ଏହାକୁ ସମନ୍ୱୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ, ଯଦି କୌଣସି ଅନୁମାନମୂଳକ ଲାଭ ଥାଏ, ତା 'ବିରୁଦ୍ଧରେ ସେ ଉକ୍ତ କ୍ଷତିର ଭରଣା କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆଣିଥିଲେ । ଆବେଦନ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣରେ କରଦାତାଙ୍କ ଆବେଦନ ବିଫଳ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା । ତେବେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣରେ ତାଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆବେଦନକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ, କରଦାତାଙ୍କ ଓକିଲ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ "ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାର ଥିଲା ।" (ଏହି ସନ୍ଦର୍ଭ ଧାରା 24 ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା-2 ସହ ସମ୍ପୃକ୍ତ) । ତେବେ ତାଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ କାରବାର ଧାରା 24 ର ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଅନୁଯାୟୀ ସଂରକ୍ଷିତ ରହିଛି । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉକ୍ତ ଯୁକ୍ତିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା କାରବାର କ୍ଷତିଭୟର ଅବରୋଧ ଚୁକ୍ତିନାମା ସ୍ୱଭାବରେ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଅଧୀନରେ ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଆଦେଶରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ଉପରୋକ୍ତ ସନ୍ଦର୍ଭ ମାଗିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ମଧ୍ୟ, କରଦାତାଙ୍କ ଓକିଲ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାର, କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଧାରା 28 ର ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯାହା ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ତାହା ଏ'ପରି:

> “ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁ କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କ୍ଷତି ହୋଇଛି, ତାହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା 2 ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାର, ଏବଂ ତେଣୁ ଧାରା 24 ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା 2 ର ପରିସରକୁ ବିଚାର କରିବା ଆଉ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ । ବିଚାର ପାଇଁ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ଏହିକି ଯେ ଧାରା 24(1) ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା 2 ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା କାରବାର ଯାହା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ ଅନୁମାନମୂଳକ, ସେହି ବିଭାଗର ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସିବ କି?”

ଉକ୍ତ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାକୁ ନେଇ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅସହମତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଏବଂ କହିଥିଲେ ଯେ ଏହା ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ତଥ୍ୟ ଉପରେ, ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା କାରବାର ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇଛି ବୋଲି ବିଚାର କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତଦନୁସାରେ, ଏହା ଉଲ୍ଲେଖିତ ପ୍ରଶ୍ନର ନାସ୍ତିମୂଳକ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ- ଯାହା କରଦାତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ସପକ୍ଷରେ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ସଠିକତାକୁ ଏହି ଆବେଦନରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି ।

1929 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 24 ଯେତେଦୂର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ, ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"24. ମୋଟ ଆୟର ଗଣନାରେ କ୍ଷତିର ସମନ୍ୱୟ:- (1) ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି କରଦାତା ଧାରା 6 ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ଶୀର୍ଷ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ବର୍ଷରେ ଲାଭ କିମ୍ବା ଲାଭର କ୍ଷତି ସହିଥାଏ, ସେ ସେହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଶୀର୍ଷ ଅଧୀନରେ ତାଙ୍କ ଆୟ, ଲାଭ କିମ୍ବା ଲାଭ ବିରୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତିର ପରିମାଣ ସମନ୍ୱୟ କରିବାକୁ ହକଦାର ହେବେ:

ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଯେ 'ବ୍ୟବସାୟ, ବୃତ୍ତି କିମ୍ବା ବୃତ୍ତିର ଲାଭ ଏବଂ ଲଭ୍ଯ' ଶୀର୍ଷକ ଅଧୀନରେ ଆଦାୟଯୋଗ୍ୟ ଲାଭ ଏବଂ ଲଭ୍ଯ ଗଣନା କରିବାରେ, ଏକ ବ୍ୟବସାୟର ସ୍ୱରୂପରେ ଥିବା ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାରରେ ହେଉଥିବା କୌଣସି କ୍ଷତି ହିସାବକୁ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କେବଳ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାରକୁ ନେଇ ଗଠିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ଏବଂ ଲଭ୍ଯର ପରିମାଣ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ତାହା ବ୍ୟତୀତ ।

ବ୍ୟାଖ୍ୟା 2: ଏକ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାରର ଅର୍ଥ ଏହା ଯେ ଏକ କାରବାର ଯେଉଁଥିରେ ପୁଞ୍ଜି ଏବଂ ଅଂଶ ସମେତ କୌଣସି ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ସମୟ ସମୟରେ କିମ୍ବା ଶେଷରେ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ କିମ୍ବା ନିବେଦପତ୍ରର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟଥା ସ୍ଥିର ହୁଏ ।

ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ କି, ଏହି ଧାରାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ:

(a) ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦିତ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୂଲ୍ୟରେ ଉତ୍ଥାନ ପତନ ମାଧ୍ୟମରେ କ୍ଷତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ସମୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିବା କଞ୍ଚାମାଲ କିମ୍ବା ବାଣିଜ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି; କିମ୍ବା

(b) ପୁଞ୍ଜି ଏବଂ ଅଂଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ କିମ୍ବା ନିବେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଚୁକ୍ତି, ଯାହା ମୂଲ୍ୟରେ ଉତ୍ଥାନପତନ କାରଣରୁ ତାଙ୍କ ପୁଞ୍ଜି ଏବଂ ଅଂଶ ଗୁଡ଼ିକର ଧାରଣରେ ହେଉଥିବା କ୍ଷତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ; କିମ୍ବା

(c) କୌଣସି ଅଗ୍ରୀମ ବଜାର କିମ୍ବା ପୁଞ୍ଜି ବଜାରର କୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି କାରବାର ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ଚୁକ୍ତି, ଯାହା ଉକ୍ତ ସଦସ୍ୟ ଭାବେ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟର ସାଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଉପୁଜିଥିବା କ୍ଷତିକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଭଳି ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ;

ଧାରା 24 ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା 2 ଏକ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାର କ'ଣ ତାହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ । ଏହା ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 43 ର ଖଣ୍ଡ 5 ରେ ଥିବା ସଂଜ୍ଞା ସହିତ ମେଳ ଖାଉଛି । ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା 2 ରେ ଥିବା ସଂଜ୍ଞା ଅନୁଯାୟୀ, "ଯେତେବେଳେ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ନଥାଏ, କାରବାର ଏକ ଅନୁମାନମୂଳକ ପ୍ରକୃତିର ହେବା ଉଚିତ..........ଯଦି ଚୁକ୍ତିର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ

ଅନୁସାରେ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ, ତେବେ ଚୁକ୍ତି ସମୟରେ ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗୌଣ ଅଟେ । ଏହି ଦିଗ ଉପରେ କୌଣସି ମତାମତ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଆମ୍ଭ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ କାରଣ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ କରଦାତାଙ୍କ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା କାରବାର ବାସ୍ତବରେ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାର ଥିଲା ଯାହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା 2 ଦ୍ୱାରା ସଂଜ୍ଞାୟିତ କରାଯାଇଛି । ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ଯାହାକୁ ନେଇ ଆମ୍ଭେ ଚିନ୍ତିତ ଏବଂ ଯାହା କେବଳ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରାଯାଇଛି ତାହା ଏହିକି ଯେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା କାରବାରଗୁଡିକ ଧାରା 24 ର ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ମତାମତ ଥିଲା ଯେ ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷତିଭୟର ଅବରୋଧ ଚୁକ୍ତି ରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଏହା କ୍ଷତିଭୟର ଅବରୋଧ ଚୁକ୍ତିର ଧାରଣା ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବାକୁ, "ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ ଚୁକ୍ତିନାମା" ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ବରଂ କ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ଉକ୍ତ ବ୍ୟାଖ୍ୟାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଏହା ସମ୍ପୃକ୍ତ କାରବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଉକ୍ତ ଖଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । ତେବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉକ୍ତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସହିତ ସହମତ ହୋଇନଥିଲେ । ଏହା ଏହି ମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ଯେ "ଖଣ୍ଡ (a) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା କାରବାର ପାଇଁ, ଜଣେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୂଲ୍ୟର ଅସ୍ଥିରତା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଏଥିରେ ପ୍ରବେଶ କରାଯିବା ଉଚିତ । "ତଥାପି, ଏହା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସହ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଧାରା ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତ ସହ-ସମ୍ପର୍କ, ଚୁକ୍ତିର ଚୁକ୍ତି ସହିତ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଏବଂ ଯଦି ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରାରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ କୌଣସି କ୍ଷତି ହେବାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ମାଧ୍ୟମରେ କାରବାର କରାଯାଏ ତେବେ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ । ଏଥିରେ କୁହାଯାଇଛି, "କୌଣସି କାରବାର ଖଣ୍ଡ (a) ଅଧୀନରେ ଆସିବା ପାଇଁ ଜଣେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୂଲ୍ୟରେ ହେଉଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା କ୍ଷତି ଠାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଏହା ପ୍ରକୃତ ସମ୍ପର୍କ, ଚୁକ୍ତି ସହିତ ଚୁକ୍ତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଯଦି ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟ ଧାରାରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ କୌଣସି କ୍ଷତି ହେବାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ମାଧ୍ୟମରେ କୌଣସି କାରବାର କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ।" ଏହା, ତେବେ ସେ ଯାହା ହେଉ, ସତର୍କତାର ଏକ ଟିପ୍ପଣୀ ଯୋଡ଼ିଲା ଯାହା ଆମ୍ଭେ ନିଜ ଭାଷାରେ ସ୍ଥିର କରିପାରିବା । "କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭେ ଭାବିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛୁ ଯେ ଯଦି ଖଣ୍ଡ (a) ରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାର ଅର୍ଥକୁ ବୁଝିବୁ ଯେ ଏହା ଜଣେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟ ଧାରାରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସାଧାରଣ ଭାବରେ କ୍ଷତି ଠାରୁ ବଞ୍ଚିବା ନିମନ୍ତେ କରାଯାଇଥିବା କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରିର ସମସ୍ତ ମାମଲାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରୁଛି ତେବେ ଆମ୍ଭେ ଉକ୍ତ ଭାଷା ପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ ଅବିଚାର କରିବୁ । ଏହା ସତ୍ୟ, ଚୁକ୍ତି ସହିତ ଏକ ସହ-ସମ୍ପର୍କ ଚୁକ୍ତି- ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇନପାରେ । କିନ୍ତୁ ଖଣ୍ଡ (a) ଦ୍ୱାରା ପରିକଳ୍ପିତ ଚୁକ୍ତି କିମ୍ବା ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ସେହି ସମାନ ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି କିମ୍ବା ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୂଲ୍ୟରେ ଅସ୍ଥିରତାଜନିତ କ୍ଷତିରୁ ରକ୍ଷା କରେ ବା କରନ୍ତି ।" ଉକ୍ତ ପରୀକ୍ଷଣକୁ ଲାଗୁ କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା କାରବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ

କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉକ୍ତ ଧାରା ଅଧୀନରେ ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇନଥିଲେ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ ଉଭୟ କପା ଗାଣ୍ଠି ଏବଂ ସୂତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ, କରଦାତା ପ୍ରଥମେ ମିଲଗୁଡ଼ିକରୁ କିଛି ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସେ ସେହି ସମାନ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଏକ ପକ୍ଷକୁ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ । ପରେ, ସେ ସେହି ସମାନ ପକ୍ଷଠାରୁ ସେହି ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ପୁନର୍ବାର କିଣିବାକୁ ଏକ ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ସେ ମିଲଗୁଡ଼ିକରୁ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । ଯେତେଦୂର ପ୍ରଥମ ଉଲ୍ଲେଖିତ ପକ୍ଷ ସହିତ କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ସମ୍ପୃକ୍ତ, ସେ ପାର୍ଥକ୍ୟମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନପୂର୍ବକ ସେଗୁଡ଼ିକର ପରିଶୋଧ କରିଥିଲେ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ ଏହା କହିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ କ୍ରେତାଙ୍କ ସହ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା କ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ଖଣ୍ଡ(a) ଅଧୀନରେ ଆସିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ୍ଭ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ଏହିକି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାରା 28 ର ତୃତୀୟ ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) (ଯାହା 1961 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 43 ର ଖଣ୍ଡ 5 ରେ ଥିବା ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାରର ସଂଜ୍ଞାର ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ର ଅନୁରୂପ) ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ଠିକ୍ ଥିଲେ କି?

ଖଣ୍ଡ (a) ରୁ (c) କୁ ଧାରଣ କରିଥିବା ପ୍ରାବଧାନ ବ୍ୟାଖ୍ୟା 2 ର ଏକ ପ୍ରାବଧାନ ଅଟେ ଯାହା ଏକ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାର କ'ଣ ତାହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ । ଏହି ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ଜଣେ ନିର୍ମାତା ତଥା ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରେ ଏବଂ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ । ଏଠାରେ କରଦାତା ଜଣେ ନିର୍ମାତା ନୁହଁନ୍ତି ବରଂ କେବଳ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଅଟନ୍ତି । ଉକ୍ତ ଖଣ୍ଡଟି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପାଇଁ ଯେତେଦୂର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ, ତାହା ଏପରି ପଠନୀୟ:

> "ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ସମୟରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୂଲ୍ୟର ଅସ୍ଥିରତାଜନିତ କ୍ଷତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିକୁ ଏକ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାର ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ ।"

ଯେତେବେଳେ ଖଣ୍ଡ (a) ର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି ବିଷୟରେ କୁହେ, ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଅନୁମାନମୂଳକ କାରବାରର ସଂଜ୍ଞା ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଏକ ଚୁକ୍ତିକୁ ସୂଚିତ କରେ । କିନ୍ତୁ ଖଣ୍ଡ (a) ର ଆହୁରି ଆବଶ୍ୟକତା ଏହା ଯେ, ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ଏକ ଚୁକ୍ତି "ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଚୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ" ଭବିଷ୍ୟତର ଅସ୍ଥିରତାଜନିତ ହେଉଥିବା କ୍ଷତି ଠାରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ସମୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କରାଯାଇଥିବ । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଖଣ୍ଡ (a) ର ଶେଷ ଭାଗରେ ସୂଚିତ ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ ଚୁକ୍ତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାର ଅର୍ଥ ଏହିକି ଯେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ଏହିପରି ଚୁକ୍ତି ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । " ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବରେ ରଖାଯାଇଛି । ଆମ୍ଭେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମାନ୍ୟବର ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ସହ

ସହମତ ଯେ ଚୁକ୍ତିରୁ ଚୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ସହ-ସମ୍ପର୍କ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଖଣ୍ଡ (a) ର ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ କୁହାଯାଇଥିବା ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାଗରେ କୁହାଯାଇଥିବା ଚୁକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସହ-ସମ୍ପର୍କ ରହିବା ଉଚିତ । ଯଦି ଦୁଇ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଚୁକ୍ତିର ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ସହ-ସମ୍ପର୍କ ନଥାଏ, ତେବେ କାରଣଟି ଆକର୍ଷିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହି ରାୟରେ ସଠିକ୍ ନଥିଲେ ଯେ ସଂଜ୍ଞାର ଶେଷ ଭାଗରେ ଆସୁଥିବା "ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ବିତରଣ ପାଇଁ ଚୁକ୍ତିନାମା" ଶବ୍ଦାବଳୀ ମଧ୍ୟ କ୍ରୟ ଚୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରେ । ଏପରି ବୁଝାମଣା କାରଣର ଯୋଜନା ଏବଂ ଭାବନା ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ।

ଯଦି ଆମ୍ଭେ ଉପରୋକ୍ତ କଷଟିପଥରରେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା, ତେବେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଏହି ପ୍ରାବଧାନର ଖଣ୍ଡ (a) ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେଗୁଡ଼ିକ ସଂରକ୍ଷିତ ନୁହଁନ୍ତି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମିଳିଥିବା କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଦେଣନେଣର ପ୍ରକୃତି, ଆମ୍ଭ ଦ୍ୱାରା ଏଠାରେ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇସାରିଛି । କରଦାତା ମିଲଗୁଡ଼ିକ ସହିତ କ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ । ତା'ପରେ ସେ ସମାନ ପଣ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ କ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ । ତା'ପରେ ସେ ମିଲଗୁଡ଼ିକରୁ କପଡ଼ା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । ଯେତେଦୂର ପ୍ରଥମ ଉଲ୍ଲେଖିତ ପକ୍ଷ ସମ୍ବନ୍ଧିତ, ସେ କ୍ଷତିର ପରିଣାମମୂଳକ ପାର୍ଥକ୍ୟମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନପୂର୍ବକ ଚୁକ୍ତିର ପରିଶୋଧ କରିଥିଲେ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଉକ୍ତ କାରବାର ଖଣ୍ଡ (a) ର ପରିସରକୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଏହାକୁ ପକାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ତଦନୁସାରେ, ଆମ୍ଭେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରୁଛୁ । ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କୌଣସି ଆଦେଶ ନାହିଁ ।

ଭି. ପି. ଆର.

ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଂଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା : ଶ୍ରୀମତୀ ଜୟା ମୁଖାର୍ଜୀ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ